

Vlaanderen
is materiaalbewust

Wetgeving rond boerderijcompostering en houtsnipppers

Studiedag “Houtsnipppers als aanvoer van humus
in de bodem of als brandstof”
9/2 Eeklo – 14/2 Merelbeke

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Gil Gram

Katleen Van den Eynden

Inhoud

1. **Boerderijcompostering**
2. **Houtsnippers**
 1. **Verbranden**
 2. **Onderwerken**
 3. **Mulchen**

Boerderijcompostering

▶ Composteren

- Afbraak- en omvormingsproces in aanwezigheid van O₂

▶ Compost

- Ontstaat uit organische reststromen, inclusief stalmest

▶ Goede compost ontstaat bij een goede verhouding groen en bruin materiaal

Boerderijcompostering

▶ Industrieel composteerinstallaties in Vlaanderen

- Niet verbonden aan landbouwbedrijven
- Afval- en/of meststromen van 3de, landbouwers, maar ook vb tuinaannemers
- Als er afvalstromen worden meeverwerkt – afvalstoffenvergunning

▶ Boerderijcompostering

- Niveau van 1 landbouwbedrijf
- Enkel eigen stromen (mest en/of afvalstoffen)
- Hierdoor geen afvalstoffenvergunning nodig want eigen stromen (OVAM niet betrokken)
- Afzet compost op eigen percelen

Boerderijcompostering

▶ Boerderijcompostering in samenwerkingsverband

- Vorige definitie van boerderijcompostering uitgebreid door MAP 6
- Er mag samengewerkt worden met 3 bedrijven
 - Inputstromen afkomstig van deze 3 bedrijven
 - 3 bedrijven moeten een landbouwnummer hebben
 - Compost mag enkel op deze 3 bedrijven gebruikt worden

▶ Definitie is uitgebreid, maar de randvoorwaarden moeten nog grotendeels vastgelegd worden:

- Vast staat dat er als er mest verwerkt wordt een erkenning cf VO DBP moet aangevraagd worden;
- Er geen FOD ontheffing moet aangevraagd worden;
- ? Welke procedure milieuvergunning er aanwezig moet zijn;
- ? Wie gaat toezicht uitoefenen?
- ? Hoe kwaliteit van de compost zal opgevolgd worden?
- ...

Boerderijcompostering

- ▶ **wordt aan gewerkt binnen beleidsdomein Omgeving**
 - Agentschap Landbouw & Zeevisserij, Vlaco vzw, VLM, Ilvo, OVAM, dOMG (AGOP en handhaving)
 - Best Beschikbare Techniek (BBT) studie door VITO
 - Op de akker versus op het bedrijf

Boerderijcompostering

► In MAP6 werd definitie aangepast – Boerderijcompostering in samenwerkingsverband

[Art. 3 §5 3°](#) “[...] product ontstaan uit een **composteringsproces waarbij** organische restproducten, al dan niet vermengd met stalmest, gecomposteerd worden. De compostering gebeurt op een bedrijf, met hetzij bedrijfseigen organische restproducten of met op het bedrijf geproduceerde stalmest, hetzij met **organische restproducten of stalmest, die beiden afkomstig zijn van het betrokken bedrijf of van maximaal twee andere bedrijven**, waarmee het betrokken bedrijf samenwerkt in het kader van een compostering. Bij de compostering kan ook **houtig materiaal en maaisel afkomstig van natuurbeheer** gebruikt worden. Het resultaat van de **compostering wordt gebruikt op** de tot het bedrijf behorende landbouwgronden van het bedrijf in kwestie of, in geval van een samenwerking tussen bedrijven, van **een of meerdere van de bedrijven** waarmee in het kader van de compostering samengewerkt wordt”

► VLAREMA 9, bijlage 2.2. (wacht op publicatie staatsblad)

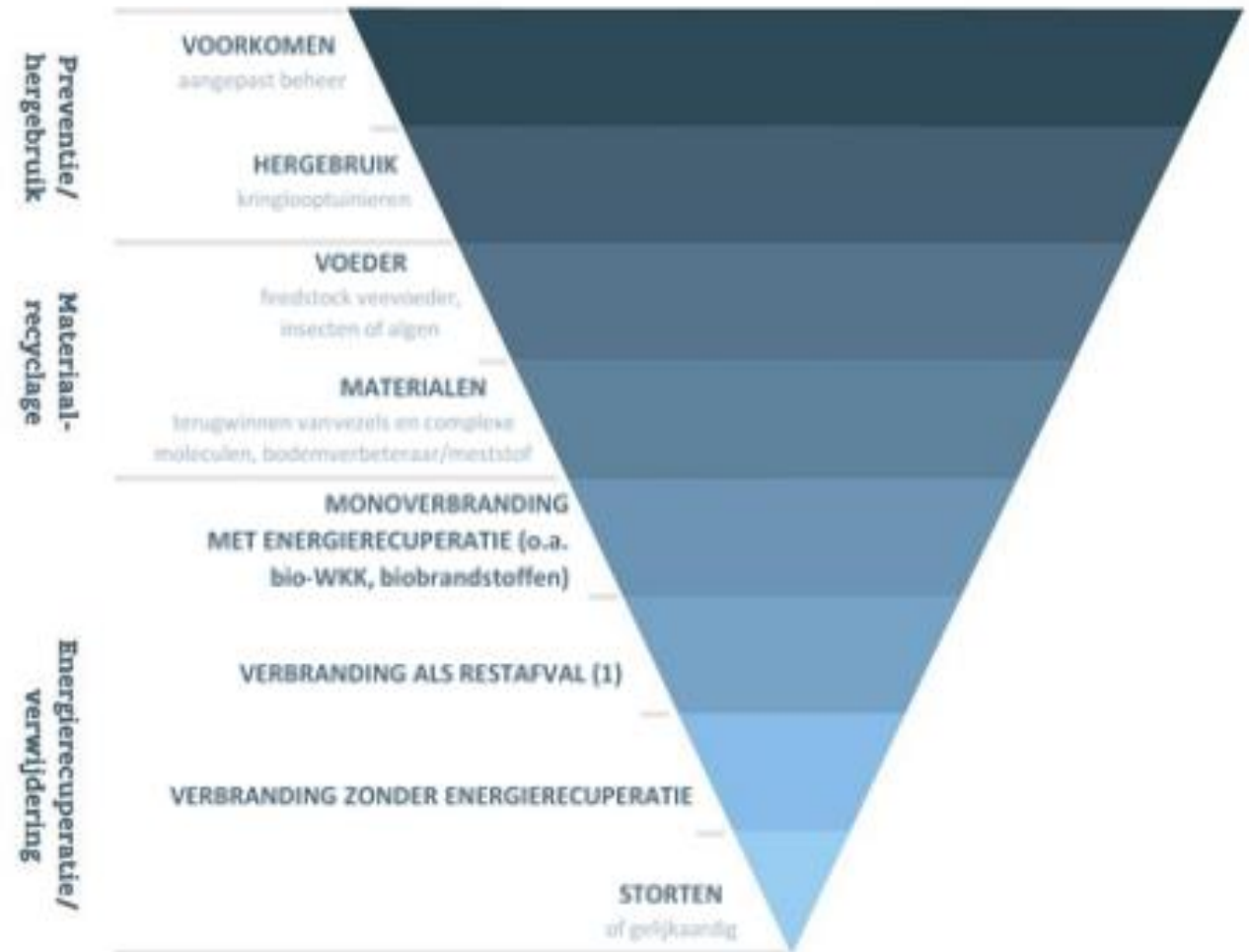
Boerderijcompost, geproduceerd in een samenwerkingsverband als vermeld in artikel 3, §5, 3°, van het Mestdecreet	Verkregen uit een composteringsproces waarbij plantaardige organische restproducten, al dan niet vermengd met stalmest, gecomposteerd worden	Artikel 2.3.3.1 en artikel 2.3.3.3
--	--	------------------------------------

Houtsnippers

- ▶ **Houtsnippers binnen deze scope:**
 - Houtige stromen biomassa (groenafval, snoeihout)
- ▶ **Buiten deze scope:**
 - houtafval (ramen, deuren, meubels, paletten, ...)

houtsnippers

► Principe afvalstoffenbeleid – Ladder Van Lansink

Houtsnippers verbranden

▶ Verbrandingsverbod

- Afwijking verbrandingsverbod;
- Composteerinstallaties regulerende rol.

▶ Vallen niet onder verbrandingsverbod:

- Snoeihout met diameter > 10 cm;
- Houtige stromen uit goedgekeurd beheersplan;
- Houtige stromen die geen afval zijn:
 - Houtige stromen uit bosexploitatie en – onderhoud;
 - Vellen van hoogstammige bomen
 - Korte omloophout
 - Stromen uit ecologisch hakhoutbeheer, met uitzondering van de snoeihoutfractie

Houtsnippers onderwerken

- ▶ **Meer en meer kregen we vraag om houtsnippers onder te werken**
- ▶ **Eerste instantie was OVAM sceptisch:**
 - Houtsnippers niet stabiel in vgl met compost
 - Mogelijke negatieve effecten
 - ...
 - Maar toch hebben we go gegeven voor studies en proefprojecten
- ▶ **Conclusie:**
 - de lage organische stofgehaltenes van de landbouwbodems vormen een steeds belangrijker probleem (Tits and Elsen, 2021)
 - Organische stofgehalte is een belangrijk onderdeel van een goede bodem
 - Het aanvoeren van vers organisch materiaal, vb onder de vorm van houtsnippers is nodig

Houtsnippers onderwerpen

▶ Tot nu

- Grondstofverklaring (GV) voor gebruik van houtsnippers als bodemverbeterend middel
- Aanvragen bij de OVAM

▶ Door VLAREMA 9 wijziging

- Houtsnippers opgenomen in bijlage 2.2. van VLAREMA
- Geen GV nodig, maar wel onder bepaalde voorwaarden
- Goedgekeurd op 22 december 2023

Houtsnippers onderwerpen

- ▶ **De VLAREMA 9 wijziging is er niet vanzelf gekomen**
- ▶ **Eerste idee was alles heel strikt vastleggen wat er mocht en moest gebeuren;**
- ▶ **Door nieuwe inzichten tot de huidige VLAREMA 9 wijzigingen gekomen:**
 - Landbouwgrond die actief in gebruik is;
 - Negatieve herkomstlijst;
 - Objectieve kwaliteitseisen voor de houtsnippers.

VLAREMA 9 aanpassingen voor onderwerken van houtsnippers

Artikel 2.3.3.5. van VLAREMA

§ 1. Houtsnippers mogen allen ondergewerkt worden in **landbouwgrond** als die **in actief gebruik** is voor landbouwactiviteiten. In afwachting van het onderwerken mogen de houtsnippers op die landbouwgrond worden toegepast als **bodembedekker**.

§ 2. Met behoud van de toepassing van de **samenstellingsvoorwaarden, vermeld in bijlage 2.3.1.A**, moeten de houtsnippers voldoen aan de bepalingen van artikel 5.3.15.1, § 1.1^o, en aan de volgende samenstellingsvoorwaarden:

- 1° minimaal **organisch stofgehalte** van 80% op droge stof;
- 2° minimale **koolstof-stikstofverhouding** van 50;
- 3° minimale **koolstof-fosforverhouding** van 500.

VLAREMA 9 aanpassingen voor onderwerpen van houtsnippers

- ▶ De conformiteit van de houtsnippers met de samenstellingsvoorwaarden van het tweede lid, 1° tot en met 3°, wordt aangetoond door een representatieve bemonstering en analyse:
 - per volume van 40 kubieke meter houtsnippers bij aanbrengen op een perceel landbouwgrond met een maximale oppervlakte van 1 hectare
 - per volume van 100 kubieke meter houtsnippers bij aanbrengen op een perceel landbouwgrond met een oppervlakte van meer dan 1 hectare.

(analyses dienen te gebeuren door de producent van de houtsnippers)

- ▶ In afwijking van artikel 2.3.1.3./2. §2 dienen de houtsnippers niet jaarlijks te worden geanalyseerd met het oog op de aftoetsing aan de samenstellingsvoorwaarden van bijlage 2.3.1.A

(er dienen geen jaarlijkse analyses te gebeuren, maar er dient wel ten alle tijden voldaan te worden aan de voorwaarden)

VLAREMA 9 aanpassingen voor onderwerken van houtsnippers

§ 3 Het gebruik van houtsnippers is **verboden** als die zijn geproduceerd uit materialen of afvalstromen die afkomstig zijn van:

- 1° de aanleg en het onderhoud van tuinen, meer bepaald afval dat gras, bladeren en haagscheersel bevat;
- 2° recyclageparken en afvalverwerkende bedrijven, uitgezonderd de zeefoverloop groter dan 40 milimeter van groencompostering die beschikt over een geldig keuringsattest voor groencompost overeenkomstig artikel 2.3.3.3.§1
- 3° bouw- en sloopactiviteiten, verpakkingen en houtverwerkende industrie;
- 4° gebieden met verontreinigde bodems, al dan niet gesaneerd door middel van fyto-remediatie;
- 5° gebieden of producenten gelegen buiten het Vlaams gewest;
- 6° het beheer van vegetaties en kleine landschapselementen die niet voldoen aan de maatregelen in uitvoering van artikel 13,§4 tot en met 6 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

§ 4 Deze bepalingen zijn **niet van toepassing op particulieren** die groenafval uit het onderhoud van de eigen tuin, in hun eigen tuin terug toepassen als bodembedekker

VLAREMA 9 aanpassingen voor onderwerken van houtsnippers

▶ Welke houtsnippers wel? Voorbeelden van toegelaten herkomst

- Snoeihout van op het landbouwbedrijf
- Onderhouden en wijzigen van KLE
- Onderhoud van natuurgebieden
- Bosbouwactiviteiten
- Zeefoverloop groencompostering > 40 mm

Kwaliteitseisen geven de doorslag of deze houtsnippers toegelaten zijn

VLAREMA 9 aanpassingen voor houtsnippers als bodembedekker

Art. 5.3.15.1.

§1. Het aanbieden en het gebruiken van houtsnippers als bodembedekker buiten landbouwgebieden is alleen toegelaten als de houtsnippers geproduceerd zijn uit:

- 1° hout en schors die vrij zijn van plagen, van invasieve soorten en van besmettelijke plantenziekten;
- 2° houtresten en schors, die afkomstig zijn van de eerste bewerking van boomstammen, die vrij zijn van plagen, van invasieve soorten en van besmettelijke plantenziekten.

§2. De bodembedekker mag niet worden geproduceerd uit:

- 1° gras, bladeren, naalden en haagscheersel ;
- 2° houtafval dat afkomstig is van bouw- en sloopactiviteiten, verpakkingen en houtverwerkende industrie.”

§3. Paragrafen 1 en 2 zijn niet van toepassing op particulieren die groenafval uit het onderhoud van de eigen tuin, in hun eigen tuin terug toepassen als bodembedekker

(een landbouwer die houtsnippers eerst als mulch wil gebruiken en dan wil onderwerken, moet voldoen aan de voorwaarden voor het gebruik van houtsnippers als bodemverbeteraar)

Bedankt voor de aandacht!

Zijn er nog vragen?

OVAM team bio

katleen.van.den.eynden@ovam.be

gil.gram@ovam.be

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Vlaanderen
is materiaalbewust

